

การสร้างสรรค์ผลงานจากวัสดุกระดาษทำมือ The Creation Art Work from Hand-made Materials

เจ๊ะอับดุลเลาะ เจ๊ะสอเหาะ¹
Jehabdulloh Jehsorhoh

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยเทคนิคจากวัสดุกระดาษทำมือ เป็นวัสดุชนิดหนึ่งที่ศิลปินนิยมมาสร้างสรรค์ผลงาน ความผูกพันระหว่างมนุษย์กับการใช้กระดาษมีมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่อดีตกาลจนถึงสมัยปัจจุบัน ในโลกตะวันตกและตะวันออกต่างมีความสัมพันธ์กับการใช้กระดาษทั้งสิ้น ทั้งในแง่ของการใช้ในลักษณะการตอบสนองทางด้านกายภาพ และทางด้านจิตใจ หมายถึง การใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน เช่นการบันทึก การสื่อสาร หรือใช้กับภาชนะข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ส่วนการตอบสนองทางด้านจิตใจ คือการบันทึกบทสวดตามความเชื่อและความศรัทธาในลักษณะของคัมภีร์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละศาสนา จากการศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้วยกรรมวิธีจากวัสดุกระดาษทำมือ พบว่าเป็นกรรมวิธีหนึ่งที่ศิลปินสามารถแสดงออกทางเทคนิคที่น่าสนใจและสามารถสร้างสรรค์ผลงานเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตนได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างของการสร้างสรรค์และเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ศิลปินรุ่นหลังสามารถนำไปบูรณาการทางเทคนิคในผลงานสร้างสรรค์ของตนเองได้ ทั้งนี้ยังสามารถนำความรู้และประสบการณ์จาก การทดลองสร้างสรรค์ผลงาน ไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และเป็นประโยชน์แก่ผู้สอนโดยทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางการแสดงออกตลอดจนเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่อไป

คำสำคัญ: 1. การสร้างสรรค์ผลงานจากวัสดุกระดาษทำมือ.

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Abstract

Hand-made paper materials is one of the most popular materials used by creative artists. The relationship between human beings and the use of paper has been going on for a long time. Both East and West have formed relationships with paper in which both physical and psychological responses have been found. In terms of physical response, we use paper for writing messages down to communicate with other people, in addition to its use with some kinds of containers in our daily life. In terms of psychological response, we use it for recording religious chanting. This study focuses on the processes of creating pieces of art using hand-made paper materials. It was found that the process expresses the artists' creativity and technical ability to work as well as their identity. It is also an example of creativity and a way that an artist could go back to the technical integration of their creative works. Creative experiments are used by the faculty of Fine and Applied Arts at Prince of Songkla University, Pattani campus, in the teaching process within the field of visual arts. Not only is this method very useful for teaching in general, it could help as a guide as well as an exemplary expression of the creative works of art in the future.

Keyword: 1. The creation art work from hand-made materials.

บทนำ

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแต่ละชนิดย่อมมีความแตกต่างและโดดเด่นที่เป็นเฉพาะของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราว เนื้อหา ความคิดหรือกรรมวิธีที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมา การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ศิลปินจำเป็นจะต้องแสวงหาความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะ กระบวนการหรือเทคนิควิธีการเป็นกรรมวิธีชนิดหนึ่งที่สามารถหาความเป็นปัจเจกบุคคล

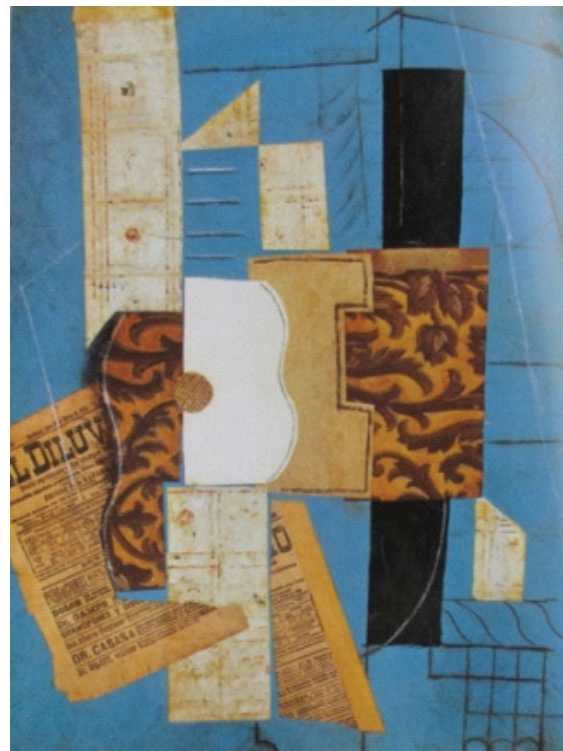
การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยเทคนิคจากวัสดุกระดาษทำมือ เป็นวัสดุชนิดหนึ่งที่ศิลปินนิยมมาสร้างสรรค์ผลงาน ความผูกพันระหว่างมนุษย์กับการใช้กระดาษมีมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่อดีตกาลจนถึงยุคสมัยปัจจุบัน ในโลกตะวันตกและตะวันออกต่างมีความสัมพันธ์กับการใช้กระดาษทั้งสิ้น ทั้งในแง่ของการใช้ในลักษณะการตอบสนองทางด้านกายภาพ และทางด้านจิตใจ หมายถึง การใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน เช่นการบันทึก การสื่อสาร หรือใช้กับภาษาของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ส่วนการตอบสนองทางด้านจิตใจ คือการบันทึกบทสวดความเชื่อและความศรัทธาในลักษณะของคัมภีร์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละศาสนา

ในโลกของตะวันออกที่ปรากฏขึ้นจากงานกระดาษเป็น สิ่งที่เกิดจากการรวมตัวของประสบการณ์อันยาวนาน ส่งผลให้เกิดพันธุกรรมทางด้านกรรมวิธี รูปแบบ เนื้อหา เป็นแบบอย่างเฉพาะ ตั้งแตงานที่ตอบสนองความศรัทธาทางศาสนา เช่น คัมภีร์ต่างๆ ไปถึงการแสดงออกที่เป็นสภาวะแห่งตนผ่านงานศิลปกรรมของศิลปิน ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม แต่ละยุคสมัย

ส่วนในโลกตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปะสมัยใหม่ เป็นยุคสมัยที่มีความผูกพันกับงานกระดาษเป็นอย่างสูง สิ่งที่ยังชี้นำงานกระดาษช่วยสร้างวัฒนธรรมใหม่ให้กับตะวันตก คือกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปินสมัยใหม่ที่มีงานกระดาษเป็นแรงดลใจอย่างสำคัญ

ปาโบล ปิกัสโซ นับว่าเป็นศิลปินเริ่มแรกที่ใช้กระดาษพัฒนางานปะติด และการจัดรวมวัสดุที่พบบนในแนวทางบาตินิยมสังเคราะห์ ร่วมกับจอร์จ บราว

แม้ว่ากรรมวิธีดังกล่าวจะใช้กระดาษลักษณะต่างๆ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ ตั๋วมหรสพ กระดาษปิดผนัง หรือเศษของจดหมาย มาปะติด หรือจัดรวมให้เป็นรูปทรงเพื่อใช้แทนค่าภาพลักษณ์ของวัตถุ เช่น กีตาร์ แต่งงาน กระดาษดังกล่าวบ่อยครั้งที่ศิลปินเจาะจงแสดงออกถึงความบริสุทธิ์พิเศษของพื้นผิวของกระดาษที่ศิลปินพึงพอใจ (นรินทร์ รัตนจันทร์ 2543 : 51)

ภาพที่ 1. แสดงภาพผลงาน ปาโบล ปิกัสโซ (Pablo Picasso)
Guitar 1913 Papiers colles, charcoal, India ink and
chalk on paper, 66.4 x 49.6 cm. (Walther 1993 :
202)

ซัค โคลส เป็นศิลปินอีกคนหนึ่งในยุคปัจจุบันที่ใช้กรรมวิธีกระดาษมาเป็นผลงานของตนเอง ลักษณะการใช้กระดาษของซัค โคลส ใช้กรรมวิธีการย่อยสลายให้เป็นเยื่อกระดาษแล้วนำมาวางเป็นพื้นระนาบแบ่งช่องไฟเป็นตารางเท่าๆกัน จากนั้นจึงระบายสีตามค่าน้ำหนักของรูปทรงที่กำหนด

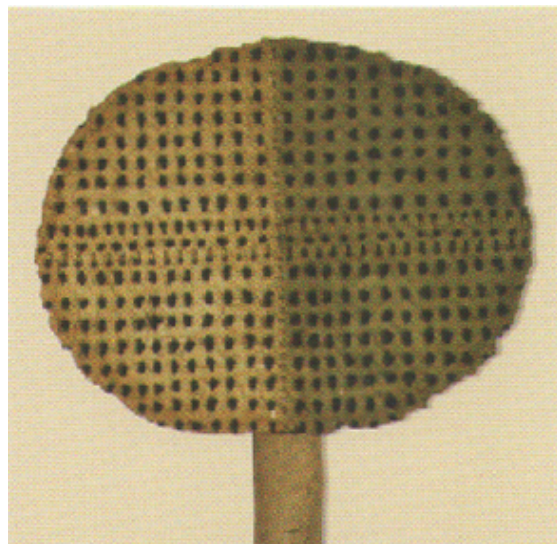
ภาพที่ 2. แสดงภาพผลงาน ชัค โคลส (chuck close), self-portrait, rigid 1982, handmade paper pulp 97.8 x 72.4 cm. (Close 2005 : 28)

สำหรับในประเทศไทย มีศิลปินหลายท่านที่นิยมการใช้กระดาษในกระบวนการสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะของตนเองขึ้นมา ศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทยที่มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อรูปแบบและกรรมวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่หลากหลาย และเป็นลักษณะเฉพาะตนมากขึ้น มีศิลปินกลุ่มหนึ่งที่ยังคงใช้กรรมวิธีจากวัสดุกระดาษทำมือ เช่น ผลงานของ ศาสตราจารย์ชูลูด นิ่มเสมอ ดร.กมล ทัศนัญชลี ศาสตราจารย์เดชา วราฮุน รองศาสตราจารย์พิเชษฐ์ เปียร์กลีน เป็นต้น ต่างใช้กระดาษในการรองรับเทคนิคของตน เนื่องจากกระดาษเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายและผลิตด้วยวัสดุจากธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับวิถีคิดและกรรมวิธีของศิลปิน โดยเฉพาะปรัชญาตะวันออกที่มีความสัมพันธ์กับการใช้กระดาษในชีวิตประจำวัน ด้วยลักษณะโครงสร้างของกระดาษทำมือนี้นักคิดสร้างสรรค

ลงในผลงานศิลปะของตน

อย่างไรก็ตามผลงานศิลปะที่ใช้กรรมวิธีจากวัสดุกระดาษก็ยังมีการนิยมนำมาใช้กันอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้เทคโนโลยีจะมีการพัฒนาก้าวหน้าไปไกลแล้วนั้น ซึ่งอาจส่งผลต่อความรู้สึก ความคิด และกรรมวิธีใหม่ๆ ที่ให้ศิลปินได้ใช้และนำเสนอเกี่ยวกับผลงานของตนเอง โดยใช้สื่อแบบใหม่ตามเทคโนโลยีที่ได้พัฒนาให้ผู้คนได้เห็นอยู่ตลอดเวลา แต่ก็มีศิลปินบางกลุ่มที่ยังใช้กรรมวิธีจากวัสดุกระดาษทำมือให้เห็นอยู่จนถึงปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ชูลูด นิ่มเสมอ เป็นศิลปินที่มีการใช้กระดาษทำมือในการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นลักษณะเฉพาะตนอย่างเห็นได้ชัด รูปแบบของผลงานที่นำเสนอโดยใช้ปรัชญาตะวันออกที่มีลักษณะแบน และใช้สีที่เป็นไปในโทนสีของธรรมชาติแบบจิตรกรรมฝาผนังโบราณและใช้จังหวะการซ้ำของรูปทรงที่ปรากฏในชั้นงาน ส่วนรูปทรงของผลงานเกิดจากการสร้างรูปทรงที่เป็นทั้งรูปทรงอิสระและรูปทรงที่อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมแบบฉบับตะวันออกที่ได้ให้ความบันเทิงใจจากสิ่งที่ธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น เช่น ต้นไม้และสถาปัตยกรรม เป็นต้น

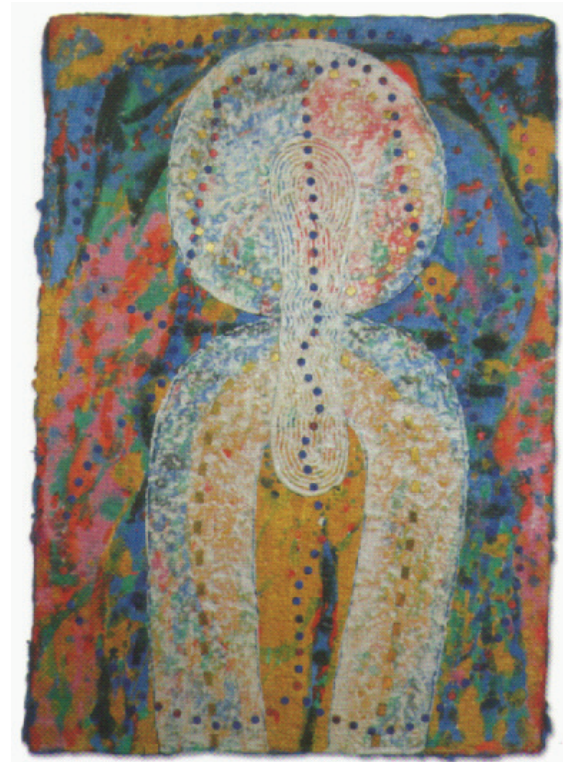
ภาพที่ 3. แสดงภาพผลงาน ศาสตราจารย์ชูลูด นิ่มเสมอ, ต้นไม้/ tree เทคนิคผสม-Mixed Techniques, 86 x 84 cm., 1992. (ชูลูด นิ่มเสมอ 2553 : 68)

ดร.กมล ทัศนัญชลี นับเป็นศิลปินที่ใช้กระดาษได้อย่างสนุกและกลมกลืนระหว่างเทคนิคกับเนื้อหา ลักษณะของผลงานที่มีความโดดเด่นในรูปแบบและกรรมวิธีที่สร้างรูปทรงของวัสดุกระดาษทำมือ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของเนื้อหาในผลงานผสมผสานกับวัสดุอื่นๆ ที่นำมาใช้ในงาน อย่างผลงานชุดหนึ่งใหญ่ เป็นต้น

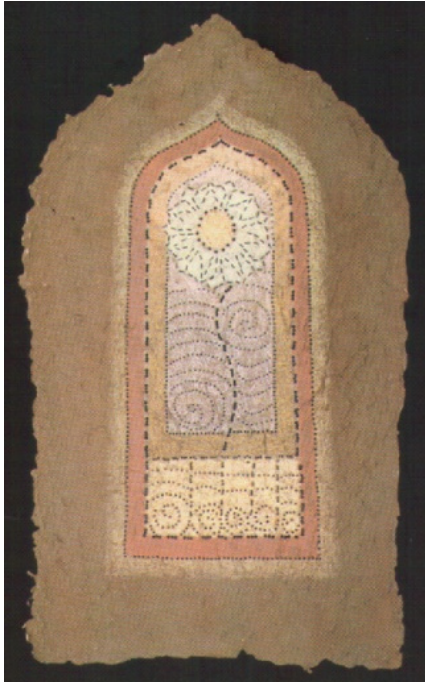
ภาพที่ 4. แสดงภาพผลงาน อาจารย์กมล ทัศนัญชลี, Nang-Yai Lover, 2002, Mixed Media, Acrylic, Wood on Handmade Paper 34" x 30" (กมล ทัศนัญชลี 2548 : 68)

ศาสตราจารย์เดชา วราขุน ศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานในแนวมรรวม ซึ่งเป็นอีกท่านที่ทำงานโดยใช้วัสดุจากกระดาษทำมือ ผลงานของศาสตราจารย์เดชา วราขุน จะใช้พื้นผิวที่เกิดร่องรอยขรุขระในการสร้างค่าน้ำหนักด้วยการระบายสีทับไปทับมาเพื่อให้เกิดพื้นผิวและมีค่าน้ำหนักของสีปรากฏขึ้นมา จากนั้นสร้างรูปทรงนามธรรมบนพื้นผิวกระดาษที่เตรียมพื้นไว้ เพื่อเชื่อมโยงความคิดและเนื้อหาในผลงาน

ภาพที่ 5. แสดงภาพผลงาน ศาสตราจารย์เดชา วราขุน, Woman3, Acrylic on Handmade Paper, 80 x 55 cm, 2007. (เดชา วราขุน 2553)

รองศาสตราจารย์พิเชษฐ์ เปียร์กลีน ศิลปินผู้บุกเบิกวงการศิลปกรรมร่วมสมัยในภาคใต้ เป็นศิลปินที่ชอบทดลองการสร้างสรรค์ผลงานที่หลากหลายเทคนิค กรรมวิธีการสร้างสรรค์ผลงานด้วยวัสดุจากกระดาษทำมือเป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่รองศาสตราจารย์พิเชษฐ์ เปียร์กลีน ได้นำมาใช้กับผลงานของตน ลักษณะผลงานที่ปรากฏโดดเด่นคือการสร้างรูปทรงใบเสมาและใบบัว ด้วยเยื่อกระดาษทำมือที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน

ภาพที่ 6. แสดงภาพผลงาน รองศาสตราจารย์พิเชษฐ์ เปียกรลีน,
Sema 16, Tempera, Pastel on Paper Handmade,
60 x 70 cm. (พิเชษฐ์ เปียกรลีน 2550 : 18)

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้วยวัสดุจาก กระดาษทำมือ

ในกระบวนการสร้างกระดาษทำมือได้กำหนด
กรรมวิธีและขั้นตอน โดยจะต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์
ประกอบไปด้วยเครื่องสำหรับการปั่นกระดาษ กระดาษ
สำหรับการสร้างกระดาษให้เป็นแผ่น พลาสติกใส
สำหรับรองกระดาษที่สร้างแผ่นกระดาษ ดังกระบวนการ
ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการปั่นกระดาษ ในขั้นตอนนี้จะต้องนำ
กระดาษที่ใช้แล้วมาฉีกให้เป็นชิ้นเล็ก เพื่อความเร็วและ
ง่ายในการปั่น มาใส่ลงไปในเครื่องปั่นกระดาษ จากนั้น
ใส่น้ำในอัตราส่วนที่ต้องการ เปิดเครื่องปั่นจนละเอียด
หลังจากปั่นจนละเอียดกลายเป็นเยื่อกระดาษแล้ว นำเยื่อ
กระดาษมาบีบน้ำให้แห้ง แล้วจึงนำไปตากแดดให้แห้ง
สนิท เพื่อไม่ให้เชื้อราขึ้นกระดาษ และสามารถใช้งาน
ได้ในระยะเวลาที่ยาวนาน เนื่องจากหากผู้สร้างสรรค์มี
ความประสงค์จะใช้กระดาษในระยะเวลาที่ยาวนานก็
สามารถนำเยื่อกระดาษที่แห้งแล้วนั้นมาใช้ได้ตลอด

เวลาโดยการนำเยื่อกระดาษมาผสมกับน้ำเพื่อให้เปียก
อีกครั้งหนึ่ง แต่หากผู้สร้างสรรค์มีความประสงค์จะใช้งาน
ทันทีภายหลังจากการปั่นแล้วก็ไม่จำเป็นต้องนำไปตากแห้ง
สามารถใช้ได้เลย อนึ่งการนำกระดาษที่ปั่นย่อยเป็น
เยื่อกระดาษไปตากแห้งให้สนิท เป็นการยืดอายุระยะเวลา
ของการใช้งานตัวเยื่อกระดาษให้นานมากขึ้น เพราะ
หากไม่นำไปตากแดดให้แห้งสนิท อายุของการใช้งาน
ก็จะสั้นลงเนื่องจากเกิดเชื้อราในเยื่อกระดาษและเยื่อ
กระดาษจะมีกลิ่นเหม็น ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหาย
ต่อผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นมา

ภาพที่ 7. แสดงภาพขั้นตอนการปั่นกระดาษ เพื่อย่อยกระดาษ
ให้ละเอียด ในขั้นตอนนี้จะต้องหมั่นสังเกตของเยื่อ
กระดาษที่ปั่นเพื่อให้ได้ความละเอียดของกระดาษ
ตามความต้องการ โดยจะใช้เวลาในการปั่นประมาณ
30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง

ภาพที่ 8. แสดงภาพขั้นตอนการนำเยื่อกระดาษไปตากแห้งเพื่อยืดระยะเวลาในการใช้งาน

2. ขั้นตอนการสร้างแผ่นกระดาษ นำเยื่อกระดาษที่ตากแห้งไว้แล้ว มาใส่ถังผสมกับกาวลาเท็กซ์ พร้อมกับใส่น้ำในอัตราส่วนที่ต้องการ คลุกให้เข้ากัน จึงนำมาสร้าง

กระดาษเป็นแผ่นตามขนาดที่ได้กำหนด เสร็จแล้วนำไปตากแดดให้แห้งสนิทเพื่อนำไปวาดรูปต่อไป

ภาพที่ 9. แสดงภาพขั้นตอนการนำเยื่อกระดาษผสมกาวลาเท็กซ์กับน้ำคลุกให้เข้ากันเพื่อประสานระหว่างเยื่อกระดาษ กาวลาเท็กซ์และน้ำให้เป็นเนื้อเดียวกัน

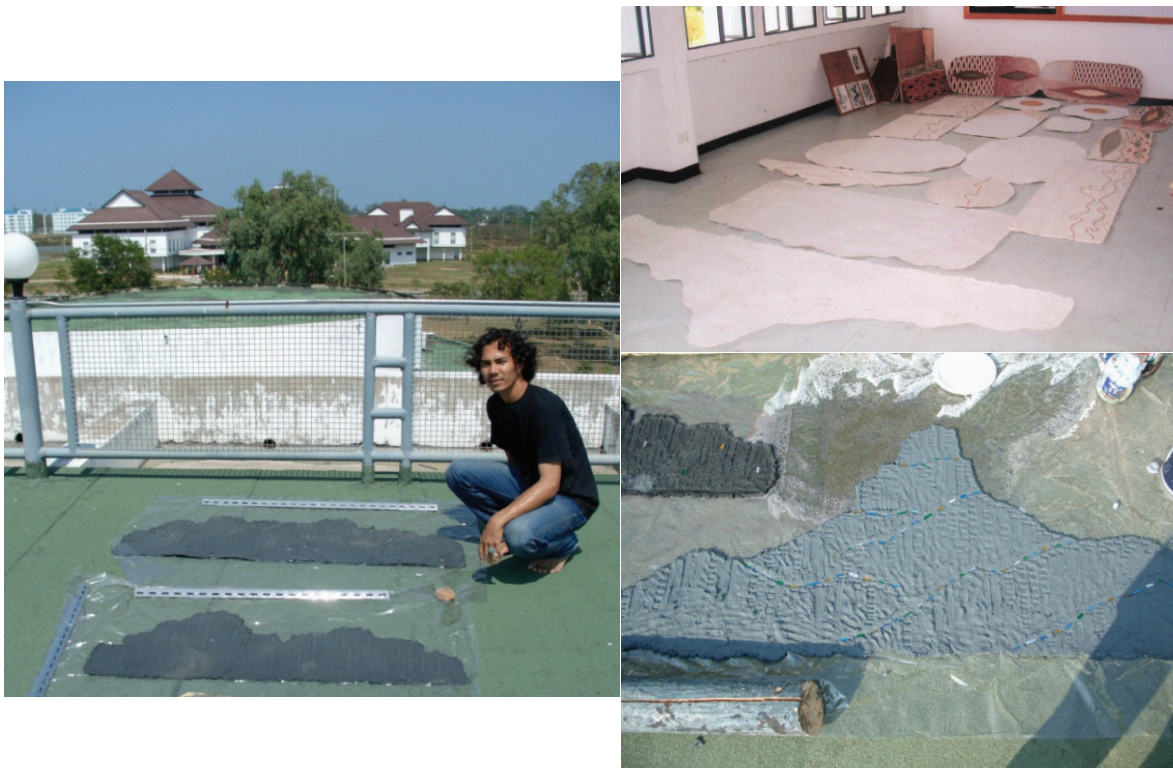

ภาพที่ 10. แสดงภาพขั้นตอนการนำเยื่อกระดาษที่เป็นเนื้อเดียวกันมาผสมกับสีที่ผู้สร้างสรรค์มีความต้องการให้แผ่นกระดาษมีสีสัน โดยไม่ต้องระบายสีรองพื้น ในขั้นตอนนี้จะใช้เมื่อต้องการให้กระดาษเป็นสีในเนื้อเดียวกันของตัวกระดาษ ซึ่งหากไม่ต้องการให้กระดาษเป็นสีเดียวกัน ไม่จำเป็นจะต้องผสมสีลงไปในเยื่อกระดาษ ใช้กระดาษผสมกับกาวลาเท็กซ์และน้ำเท่านั้น

ภาพที่ 11. แสดงภาพขั้นตอนการสร้างกระดาษเป็นแผ่นด้วยเยื่อกระดาษตามขนาดที่ต้องการ ในขั้นตอนนี้ผู้สร้างสรรค์สามารถกำหนดรูปทรงต่างๆไม่ว่าจะเป็นรูปทรงอิสระหรือรูปทรงที่อยู่ในกรอบของสี่เหลี่ยม ทั้งนี้ยังสามารถกำหนดพื้นผิวของกระดาษได้ตามความต้องการ เช่นพื้นผิวเรียบ พื้นผิวขรุขระแบบนูนต่ำหรือนูนสูง นอกจากนี้หากมีความประสงค์อยากให้มีวัสดุอื่นมาปะติดเพิ่มเติมก็สามารถทำได้ทั้งในช่วงกระดาษยังไม่แห้งหรือกระดาษแห้งสนิทแล้ว เช่นไม้ กระดาษ เชือก ทองแดง เป็นต้น ส่วนขนาดของกระดาษที่เป็นชิ้นงานสามารถกำหนดขนาดได้ตามความต้องการของผู้สร้างสรรค์เช่นกัน

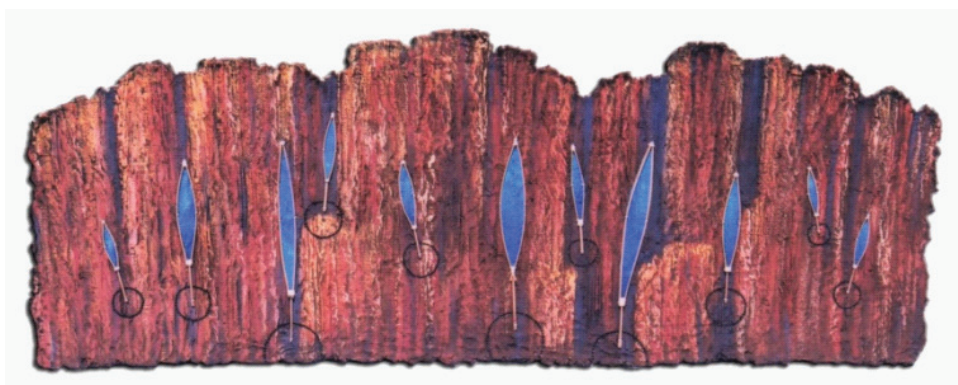

ภาพที่ 12. แสดงภาพขั้นตอนการสร้างกระดาษเป็นแผ่นด้วยเยื่อกระดาษตามขนาดที่ต้องการแล้วนำไปตากแดด เพื่อให้แห้งสนิทก่อนนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

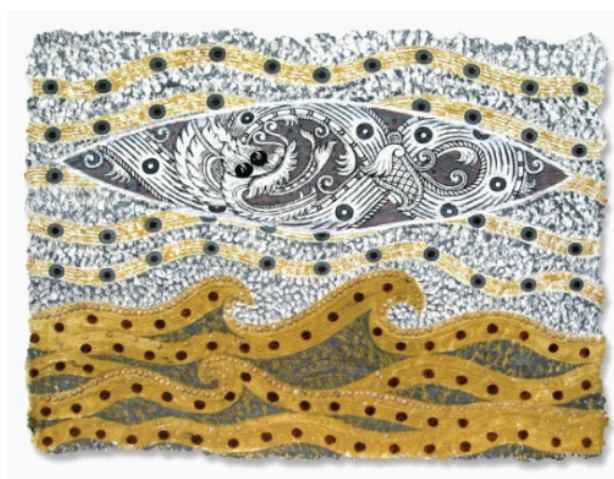
ลักษณะผลงานที่เสร็จสมบูรณ์

ภาพที่ 13. แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด แรงบันดาลใจจากธรรมชาติ สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ ขนาด 70 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 14. แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด แรงบันดาลใจจากธรรมชาติ สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ ขนาด 60 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 15. แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด จิตรกรรมวัสดุผสมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายเรือกอลและ สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ ขนาด 70 x 90 เซนติเมตร

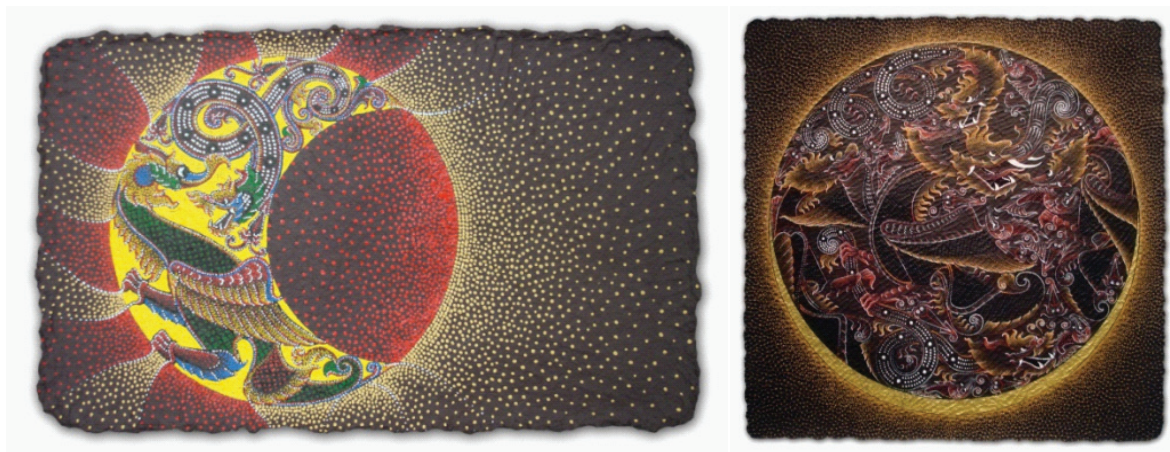
ภาพที่ 16. แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด จิตรกรรมวัสดุผสมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายเรือกอและ สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ ขนาด 59 x 165 เซนติเมตร

ภาพที่ 17. แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด จิตรกรรมวัสดุผสมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายเรือกอและ สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ ขนาด 79 x 120 เซนติเมตร

ภาพที่ 18. แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณะจากท้องถิ่นปัตตานี สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ ขนาด 129 x 193 เซนติเมตร

ภาพที่ 19. แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณะของท้องถิ่นปัตตานี สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ ขนาด 102 x 227 เซนติเมตร

ภาพที่ 20. แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด พระจันทร์คือชีวิต สีอะครายลิคบนเยื่อกระดาษทำมือ ขนาด 38 x 56 เซนติเมตร

ภาพที่ 21. แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด พระจันทร์คือชีวิต สีอะครายลิคบนเยื่อกระดาษทำมือ ขนาด 200 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 22. แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณะของท้องถิ่นปัตตานี สีอะครายลิคบนเยื่อ กระดาษทำมือ ขนาด 170 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 23. แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณะของท้องถิ่นปัตตานี สีอะครายลิกบนเยื่อ กระดาษทำมือ ขนาด 170 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 24. แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณะท้องถิ่นปัตตานี สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ ขนาด 150 x 150 เซนติเมตร

จากการศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้วยกรรมวิธีจากวัสดุกระดาษทำมือของศิลปินต่างๆ ตลอดจนของข้าพเจ้าเองพบว่า ศิลปินแต่ละท่านมีวิธีการนำเสนอที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องของเนื้อหาทางศิลปะ โดยกรรมวิธีทางเทคนิคการใช้กระดาษทำมือมีทั้งความคล้ายกันและแตกต่างกัน กล่าวโดยสรุป คือ

ศิลปินท่านแรก พาโบล ปิกัสโซ ได้นำเสนอในเรื่องของรูปทรงกึ่งตัว โดยการนำวัสดุกระดาษที่ใช้แล้วมาสร้างรูปทรงด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษปิดผนัง ตัวมหรสพ เศษจดหมาย มาปะติดให้เกิดเป็นรูปทรงที่ต้องการ นำเสนอในลักษณะการตัดทอนรูปทรงลัทธิคิวบิสต์ แบบเรียบง่ายและน่าสนใจ ซึ่งต่างจากผลงานของ ชัค โคลส โดยเฉพาะกรรมวิธีของการใช้เยื่อกระดาษทำมือ ชัคโคลสได้ใช้เยื่อกระดาษในการสร้างรูปทรงและเนื้อหาของผลงาน ซึ่งได้นำเยื่อกระดาษมาสร้างเป็นแผ่นแล้วแบ่งช่องตารางสร้างค่าน้ำหนักที่ละช่องจนปรากฏเป็นรูปทรงของใบหน้าคนได้อย่างน่าอัศจรรย์

สำหรับศาสตราจารย์ชูลูด นิมเสมอ ท่านเป็นนักทดลองนักสร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา ผลงานของท่านในชั้นนี้ ท่านได้นำเสนอเรื่องราวที่ได้แรงบันดาลใจจากธรรมชาติต้นไม้ โดยสร้างรูปทรงอิสระคล้ายต้นไม้ด้วยเยื่อกระดาษทำมือ ใช้สีในโทนธรรมชาติแบบจิตรกรรมฝาผนังโบราณ อีกทั้งยังใช้วัสดุจากธรรมชาติอย่างเศษไม้มาปะติดบนชิ้นงานทำให้มีความน่าสนใจ สร้างความกลมกลืนระหว่างเทคนิคกับเนื้อหาในผลงาน

ดร.กมล ทศนาญชลี ได้นำเสนอในเรื่องราวของหนังใหญ่ ผสมผสานวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตกเข้าด้วยการ ด้วยการนำสี สีสัน วัสดุ และการจัดวางเนื้อหาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของศิลปินได้อย่างสนุก เป็นผลงานที่มีลักษณะโดดเด่นในเรื่องรูปแบบและกรรมวิธีการสร้างพื้นผิวกับรูปทรงด้วยเยื่อกระดาษทำมือมาผสมผสานกับวัสดุอื่นๆที่ศิลปินได้นำมาใช้ในงานได้อย่างมีเอกภาพ

ในขณะที่ศาสตราจารย์เดชา วราชน นำเสนอในรูปแบบนามธรรมซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปินตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในผลงานชิ้นนี้ศิลปินได้ใช้พื้นกระดาษทำมือในการรองรับ รูปร่าง

รูปทรงของเนื้อหาด้วยวิธีการสร้างพื้นผิวให้เกิดร่องรอยขรุขระ เพื่อสร้างค่าน้ำหนัก ให้สีสันทบไปทบมาจนเกิดค่าน้ำหนักของรูปทรงที่ต้องการ ด้วยชนิดของวัสดุกระดาษทำมือที่มีพื้นผิวและร่องรอยของกระดาษที่ชัดเจน ทำให้เอื้อต่อการสร้างสรรค์ผลงาน จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของศิลปิน

และศิลปินอีกท่านหนึ่งที่สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้วัสดุจากกระดาษทำมือคือ รองศาสตราจารย์พิเชษฐ์ เปียกรลีน ศิลปินได้ใช้คุณสมบัติพิเศษของเยื่อกระดาษทำมือ ด้วยการสร้างรูปทรงใบเสมาและสร้างพื้นผิวให้เกิดร่องรอยขรุขระเพื่อให้เกิดน้ำหนักและความต่างของผิวกระดาษ ทั้งนี้จุดเด่นอีกอย่างหนึ่งที่ศิลปินได้นำมาใช้เป็นเทคนิคคือการใช้เทคนิคการดกกระดาษให้ทะลุเพื่อให้เกิดรูปทรงที่เป็นเรื่องราวเนื้อหาทางพุทธศาสนา

จากที่ได้กล่าวสรุปของการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปินแต่ละท่านทั้งในเรื่องของรูปแบบและเนื้อหาที่นำเสนอหรือกระทั่งกรรมวิธีทางเทคนิคที่ศิลปินได้นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานโดยรวมแล้วแต่ละท่านจะมีลักษณะการแสดงออกที่ต่างกันโดยเฉพาะเนื้อหาในงานศิลปะที่แต่ละคนมีแนวความคิดที่เป็นลักษณะเฉพาะตน สัญลักษณ์ที่ศิลปินนำมาใช้ในงานมีความต่างอย่างสิ้นเชิง ในส่วนของกระบวนการทางเทคนิคมีความใกล้เคียงกันโดยเฉพาะการใช้เยื่อกระดาษทำมือมาสร้างรูปทรงเพื่อรองรับเนื้อหาของตนเอง มีเพียงของ พาโบล ปิกัสโซ เพียงคนเดียวที่ใช้วัสดุกระดาษที่ผ่านการใช้งานแล้วนำมาปะติดให้เป็นรูปทรงใหม่เพื่อให้เกิดความรู้สึกใหม่ขึ้นมา

จากการศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้วยกรรมวิธีจากวัสดุกระดาษทำมือ พบว่าเป็นกรรมวิธีหนึ่งที่ศิลปินสามารถแสดงออกทางเทคนิคที่น่าสนใจ และสามารถสร้างสรรค์ผลงานเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตนได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างของการสร้างสรรค์และเป็นแนวทางอีกทางหนึ่งที่ศิลปินรุ่นหลังสามารถหยิบนำไปบูรณาการทางเทคนิคในผลงานสร้างสรรค์ของตนเองได้ ทั้งนี้กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้าก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถค้นพบแนวทางการทำงานที่มีลักษณะเฉพาะตน สามารถ

เป็นแบบอย่างหรือเป็นแนวทางให้กับผู้สนใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยกรรมวิธีจากวัสดุกระดาษทำมือต่อไป

สำหรับปัญหาในกระบวนการขั้นตอนของการทำกระดาษทำมือพบว่า ในขั้นตอนของการผสมกากับเยื่อกระดาษที่อัตราส่วนของกาวลาเท็กซ์และน้ำยังไม่ลงตัว เนื่องจากแผ่นกระดาษที่นำไปตากให้แห้งสนิทนั้น เมื่อนำกระดาษมาใช้งานจะพบว่ากระดาษจะขาดง่าย เพราะว่าผสมกาวน้อยเกินไป ซึ่งต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้วิธีการทากาวบนกระดาษเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังพบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศ เพราะสภาพภูมิอากาศในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีฝนตกชุกตลอดปี โดยเฉพาะในฤดูฝนหรือมรสุมมีผลกระทบต่อการบวนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยเฉพาะขั้นตอนของการทำเยื่อกระดาษ ซึ่งจะต้องอาศัยแสงแดดจัดในการตากเยื่อกระดาษเพื่อให้แห้งสนิท สภาพภูมิอากาศดังกล่าวจึงเป็นปัญหาต่อการสร้างรูปทรงกระดาษให้เป็นแผ่น ทำให้กระดาษแห้งช้าและเกิดเชื้อราบนกระดาษ ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ถือเป็น การแก้ไขปัญหาต่างๆ ในขณะทำงาน การรับรู้ถึงปัญหาในครั้งนี้ ซึ่งเป็นผลดีต่อกระบวนการพัฒนาและแก้ไข ปัญหาของกรรมวิธีการสร้างสรรค์ผลงานด้วยวัสดุจากกระดาษทำมือกล่าวคือ ผู้สร้างสรรค์จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้านทั้งในเรื่องของสถานที่ในการปฏิบัติงาน การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตกระดาษทำมือ และที่สำคัญจะต้องมีการวางแผน ในขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบตลอดจนต้องหมั่นทดลองให้มากและสม่ำเสมอเพื่อให้รับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรค ซึ่งสามารถ แก้ไขปัญหาได้ถูกจุด นอกจากนี้จะต้องมีการดูแลเอาใจ

ใส่กับรายละเอียดของผลงานการสร้างสรรค์เป็นกรณีพิเศษ เพื่อป้องกันปัญหาและความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นมาภายหลัง

ผลผลิตจากการทดลองของกรรมวิธีการสร้างสรรค์ผลงานจากวัสดุกระดาษทำมือ นับเป็นประสบการณ์ที่ส่งผลต่อผู้สร้างสรรค์เป็นอย่างดี โดยเฉพาะคุณค่าทางด้านศิลปะ ที่มีการสร้างสรรค์ผลงานในลักษณะกรรมวิธีเฉพาะตน ทั้งรูปแบบ และเทคนิค ในการสร้างสรรค์ผลงาน นอกจากนี้ยังส่งผลต่อระบบทางความคิด ระเบียบและวินัยในการดำรงชีวิต การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ตลอดจนความศรัทธาต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างต่อเนื่อง การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในแต่ละครั้งจำเป็นที่จะต้องวางแผน กระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการทดลองและทำงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อรักษาระดับมาตรฐานของการสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดความต่อเนื่อง อีกทั้งยังต้องมีความศรัทธาต่องานศิลปะที่ได้รับสร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยความทุ่มเทอีกด้วย

บทสรุปที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเป็นพลังในการกระตุ้นต่อแรงกายแรงใจในการสร้างจิตวิญญาณของนักสร้างสรรค์ ส่งผลต่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และชีวิตที่สูงส่งในบริบทของนักสร้างสรรค์ อีกทั้งยังสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการทดลองการสร้างสรรค์ผลงาน ไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ในหลักสูตรสาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และเป็นประโยชน์แก่ผู้สอนโดยทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางการแสดงออกตลอดจนเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมล ทัศนาญชลี. (2548). นิทรรศการเชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติ กมล ทัศนาญชลี ในวาระครบ 60 ปี. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชลุต นิ่มเสมอ. (2553). สายธารชีวิต. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- เดชา วราชน และนนทิวรรณ จันทนะผะลิน. (2553). ศิลปกรรมสองศิลปิน. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- นรินทร์ รัตนจันทร์. (2543). บัณฑิตภาพของงานกระดาษสร้างบุคลิกให้ตะวันออกและความสมัยใหม่ให้ตะวันตก : ศิลปกรรมไทย 2000-2002. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พิเชษฐ์ เปียรักลิ้น. (2550). รูปลักษณ์แห่งศรัทธา. ปัตตานี: โรงพิมพ์ปัตตานีการช่าง.

ภาษาอังกฤษ

- Close, Chuck. (2005). **Chuck Close : Self-Portraits 1967-2005**. With essays by Siri Engberg, Madeleine Grynsztejn, Douglas R. Nickel. San Francisco: San Francisco Museum of Modern Art ; Minneapolis: Walker Art Center.
- Walther, Ingo F. (1993). **Pablo Picasso, 1881-1973 : genius of the century**. English translation by Hugh Beyer. Köln: Benedikt Taschen.